

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.- po raznašal-
cu dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor: Grajski trg št. 7. Telefon
št. 2455.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Poljska ne bo krenila na pot češkoslovaške

V Varšavi odklanjajo vse nemške zahteve, ker pravijo, da bi vsako popuščanje te zahteve le še povečalo — Sedemurna seja angleškega vojnega sveta — Bolj in bolj se po svetu uveljavlja prepričanje, da Hitlerjeve izjave niso v ničemer spremenile položaja

Varšava, 30. aprila. AA. Službena agencija Pat demantira vesti tujega izvora, da je Anglija baje sporočila Poljski, da bi bilo nevarno braniti pozicije, ki jih je treba smatrati kot neubranljive. V poljskih političnih krogih smatrajo, da je Poljska, dasi razume težavnost položaja, bolj ko kdaj odločena, da ne krene na fatalno pot, ki jo je nastopila češkoslovaška. Poljsko javna mnenje soglasno odbija nemške zahteve, ker pomenijo napad na življenjske interese Poljske. Poljsko javno mnenje je prepričano, da bi pomenila v sedanjem času vsaka se tako majhna popustljivost samo začetek drugih, mnogo večjih zahtev. Zaradi tega se pogosto sliši v varšavskih krogih, da je sedanji položaj enak položaju meseca maja lanskega leta, ko je bilo objavljenih sedem točk v Karlovih Varih. Vendar nihče ne dvomi, da so poljski vođeči krogi pripravljeni proučiti vsa vprašanja, ki jih je postavil Hitler, tako glede Gdanske, kakor glede avtomobilске ceste, da bi se našla rešitev. V zvezi s tem se naglašja, da je Beck po vrnitvi iz Rima večkrat poskušal priti v stik s predstavnikmi Nemčije v Varšavi, da pa so bili ti poskusi brez uspeha, ker se nahaja nemški poslanik Moltke že od začetka aprila v Nemčiji.

V Varšavi prevladuje vtis, da bo Poljska nadaljevala svoje vojne, gospodarske in industrijske priprave, da bo lahko v primeru potrebe branila svoje interese.

Poluradna agencija Iskra komentira poljsko-nemške odnose po Hitlerjevem govoru ter pravi: Ako povprečni poljski državljani čuje predlog o nenapadalnem paktu za dobo 25 let, se sprašuje, kako vrednost bi imel ta rok, ako Nemčija ni spoštovala niti roka 10 let in ako taki pakti ostanejo v veljavi samo toliko časa, dokler to eni državi koristijo, ko pa smatra, da ji pakt ne koristi več, ga kratko malo odpove. Poljska je pripravljena, da poskusi rešiti vse probleme, celo najtežje, vendar pa obstajajo meje, preko katerih Poljska

ne more iti, in metode, ki jih Poljska brez oklevanja odklanja.

Poljski odgovor Hitlerju

Varšava, 30. aprila. AA. Glede na nemške zahteve, vsebovane v Hitlerjevem govoru, naglašja agencija Pat: 1. da je poljsko-angleški sporazum bil sprejet v času, ko je stališče Poljske napram nemškemu predlogu glede Gdanske in avtomobilске ceste bilo že jasno formulirano in popolnoma znano; 2. glede sporazuma o garanciji poljskih mej za dobo 25 let ter skupne garancije slovaških mej Poljska ni sprejela nobenega formalnega predloga od Nemčije pred petkovo sejo državnega zbora.

V dvorcu predsednika republike se je vršila konferenca, ki so ji prisostvovali Mosicki, maršal Rydz-Smygli ter zunanji ministri Beck. V pooblaščenih krogih se smatra, da so na seji pretresali vsebino Hitlerjevega govora ter pripravljali poljski odgovor. Odgovor bo objavil Beck v petek, 5. maja v poljskem parlamentu.

Pariz in London odobravata poljsko odločnost

Pariz, 30. aprila. AA. »Petit Parisien« komentira položaj na Poljskem po Hitlerjevem govoru ter pravi: V Londonu in Parizu z zadovoljstvom ugotavljajo odločno stališče Poljske pred mnogo močnejšim sosedom. Zunanji zavezniki Poljske ne bodo zapustili. Zato naj ne okleva ter naj visoko drži zastavo svoje suverenosti. Poljska s svojim nepopustljivim stališčem mnogo koristi ohranitvi evropskega miru in ravnotežja.

Rusko jamstvo za baltičke države

Pariz, 30. aprila. AA. (Havas) Londonski dopisnik »Joura« poroča, da so bili razgovori med lordom Halifaxom in sovjetskimi poslaniki v Moskvi zelo pomembni. Izgleda, da je prišlo do začasnega sporazuma med Poljsko in Rusijo glede predloga Rusije, da skupno garantirata varnost baltičskih držav. Angleško-sovjetska pogajanja so v teku včerajšnjega dneva znatno napredovala ter je Rusija pristala, da oddvoji evropske probleme popolnoma od krize na Daljnem vzhodu.

Važni posveti v Londonu

Sedem ur trajajoča konferenca vojnega sveta — Danes izredna seja vlade

London, 30. aprila. Današnji londonski listi poročajo, da je dobil angleški veleposlanik v Berlinu Henderson od vlade nalog, naj zahteva od nemške vlade pojasnila glede nekaterih točk Hitlerjevega govora. Šele nato bo angleška vlada uradno objavila svoje stališče. Zaenkrat pa so v londonskih uradnih krogih skrajno rezervirani.

V zunanjem ministrstvu proučujejo Hitlerjev govor v podrobnostih. Kakor se doznava, bo jutri izredna seja vlade, na kateri bodo proučili položaj, ki je nastal po Hitlerjevi izjavi in po odgovoru Rusije na angleške predloge.

Danes je pod predsedstvom vojnega ministra Hoareja Belisha zasedal vojni svet. Seja je trajala sedem ur. Na seji so proučili vsa važna vprašanja državne obrambe in sprejeli tudi važne skle-

Angleško mnenje

V Londonu hladno presojuje položaj in ne pripisujejo nobenega pomena Hitlerjevi odpovedi pogodb

London, 30. aprila. AA. Današnji tisk se strinja v tem, da ni treba pripisovati mnogo pomena Hitlerjevemu govoru ter se ne sme odstopiti od stališča, ki so ga zavzele demokratične države. »Sunday Times« piše, da je manj pomembno to, kar Hitler pove, kakor to kar Hitler dela. Hitler je iskren samo v tem, ko je rekel, da ne želi spopada z zapadnimi velesilami. »Observer« smatra, da pomeni vsak dan, ki poteče v miru, korist za mir in okrepitev mirne fronte. Hitlerjeve besede ne dajejo nobenih izglede za varno bodočnost. Hitlerjev namen je znan. Hitler želi povzdigniti nemško letalstvo ter s tem nadoknaditi angleško moč na morju.

London, 30. aprila. r. V angleških političnih krogih docela hladno presojuje položaj in slej ko prej podčrtavajo, da je ostal mednarodni položaj po Hitlerjevem govoru popolnoma nespremenjen. Zaradi odpovedi angleško-nemške pomorske pogodbe se prav nihče ne vznemirja, ker je že davno jasno, da gradi Nemčija le toliko vojnih ladij, kolikor ji dopuščajo njene finance. To pa stvarno pomeni, da gradi, če se izvzamejo podmornice, ki so praktično brez pomena, mnogo manj, kakor pa ji je po pomorskem sporazumu sploh dovoljeno.

Važnejša je vsekakor odpoved nenapadalne pogodbe s Poljsko. Toda nihče ne verjame, da bi bila ta pogodba za Poljsko še kakega pomena. Njena odpoved pa pred-

stavlja vsekakor odkrito grožnjo. Zato prevladuje v Londonu mnenje, da bo Poljska sedaj opustila vsak nadaljnji odpor proti sodelovanju Rusije v obrambni zvezi.

Splošno podčrtavajo v angleških političnih krogih, da je Hitler sedaj tudi očitno opustil načelo narodne samoodločbe in postavil novo načelo o nemškem življenjskem prostoru, naglašajo pri tem, da se morajo upoštevati državne potrebe. To je po mnenju londonskih krogov zelo dvorezen nož, ki se ga je dosedaj posluževala Nemčija pri svoji ekspanziji, ki pa lahko prav tako služi v utemeljitve odklonitve nadaljnjih nemških zahtev.

Novo Monakovo?

Nemška pobuda za nov sestanek velesil

Berlin, 30. aprila. r. V merodajnih narodnosocialističnih krogih izražajo zadovoljstvo nad odnevom, ki ga je imel Hitlerjev govor po svetu in računajo s tem, da bi kljub sedanji krizi moglo vendarle priti do kakega novega Monakovega. V teh krogih še vedno računajo na miroljubnost Chamberlaina

Iz vsega govora sklepajo, da pri nemškem narodu ni nikakega razpoloženja za vojno. Kar se tiče Hitlerjevega predloga naj si Anglija zavzame ves svet, Nemčiji pa prepusti Evropo, ga enodušno odklanjajo.

Glede Hitlerjevih zahtev napram Poljski se vprašujejo, zakaj Nemčiji ne zadoščajo njene dosedanje prometne zveze preko poljskega koridorja, če Nemčija pri tem ne zasleduje nikakih vojaških ciljev. Za posebno značilnost pa smatrajo dejstvo, da Hitler ni mogel proklamirati vojaške zveze z Japonsko in tudi ne najaviti obstoj kakega novega srednjeevropskega bloka. Iz tega zaključujejo, da je angleška akcija za ustanovitev mirnovne fronte že učinkovala.

Potrebni so samo železni živci

Pariška sodba o položaju — Dogodki bodo sami dozoreli

Pariz, 30. aprila. r. V pariških političnih krogih docela mirno gledajo na razvoj dogodkov. Hitlerjev govor ni napravil utisa, da bi se bil položaj kakorkoli spremenil. Utemeljevanje aneksije češkoslovaške odločno zavračajo, enako kakor kritiko versajske pogodbe. Francozom so vsi ti dogodki še živo v spominu. Hitlerjevo opozorilo na nemške utrdbe na francoski meji v zvezi z odpovedjo nenapadalne pogodbe s Poljsko, smatrajo za grožnjo, naperjeno proti Franciji. Po sodbi francoskih krogov je bil Hitlerjev govor zamišljen predvsem kot notranjepolitična propaganda in manj

kot prispevek k razčiščenju mednarodnega položaja. Hitler pa je povedal to, česar doslej nemški tisk ni smel. Nemški narod si je po Hitlerjevem govoru lahko sam ustvaril pravo sliko o dejanskem položaju.

Na vsak način računajo v Franciji s tem, da bo sedanje stanje med mirom in vojno trajalo še več mesecev. Nihče ne prikriva, da je položaj sicer resen, toda Hitlerjev govor predstavlja ne več ofenzivo, marveč defenzivo. Sedaj gre le še zato, kdo bo imel močnejše živce ter bo lahko mirno počakal, da dogodki sami po sebi dozore.

Roosevelt molči

Pripravlja pa ukrepe za čim večjo podporo mirovne fronte

New York, 30. aprila. r. V ameriških političnih in diplomatskih krogih so glede nadaljnega razvoja diplomatskih in gospodarskih odnosov z Nemčijo zelo skeptični. V vladnih krogih sicer odklanjajo vsak neposreden komentar o Hitlerjevem govoru, naglašajo pa, da je napetost v Evropi po tem govoru ne le ni zmanjšala, marveč da se je položaj še bolj poostрил. Roosevelt je, kakor poroča »New York Daily News«, izjavil, da je Hitler pustil le za prst odprta vrata za nadaljne razgovore. Ni pa pričakovati, da bi po odklonitvi Rooseveltovih predlogov prišla v tem pogledu še kaka nova pobuda, razen če bi Nemčija sama predlagala nova pogajanja. Roosevelt je imel v soboto 20 minut trajajoč telefonski razgovor s francoskim ministrom predsednikom Daladierom. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo Roosevelt poleg pospešene oborožitve nemudoma predlagal tako spremembo zakona o nevtralnosti, da bo mogla Amerika v danem primeru v zadostni meri podpreti Anglijo in Francijo.

Sedaj še Slovaška?

Madžari zahtevajo v Rimu in Berlinu, da se jim izroči protektorat nad Slovaško

Pariz, 30. aprila. br. Veliko pozornost so zbudile v tujakšnih diplomatskih krogih vesti, ki so prispеле danes iz Bratislave. Po Bratislavi so bili davi razširjeni nemški lepaki, v katerih se zahteva priključitev Slovaške k Nemčiji. Politika je dala te lepake takoj odstraniti, vendar pa so vzbudili tem večje vznemirjenje, ker so prispеле vesti iz Berlina, da se tam že razpravlja o usodi Slovaške. Madžarski ministrski predsednik grof Teleky in zunanji minister grof

Csaky, ki se mudita sedaj v Berlinu, sta postavila zahtevo, naj bi se Slovaška priključila Madžarski. Zatrjuje se, da se jima je posrečilo prepričati Mussolinija, da je sedaj najugodnejši čas za izpolnitev te stare madžarske težnje. Sedaj poskušata pridobiti za to še Hitlerja. Priključitev naj bi se izvršila na ta način, da bi Madžarska dobila protektorat nad Slovaško. Za to ceno je Madžarska pripravljena se popolnoma udejniti Nemčiji in Italiji.

Japonska odklonila nemški predlog

o sklenitvi vojaške zveze, ker bi od nje ne imela nobenih koristi

London, 30. aprila. r. V tujakšnih dobro poučenih krogih se doznava, da je nemška vlada sredi marca predlagala Japonski, naj bi se protikomunistični pakt pretvoril v vojaško zvezo. V prejšnji fazi kitajske vojne, ko je izgledalo, da Rusija

ne bo ostala nevtralen opazovalec, je bila Japonska takemu načrtu naklonjena. Sedaj pa, ko ruska nevarnost ni več tako akutna, se japonska vlada in svetovalci japonskega cesarja ne strinjajo več z mnenjem japonskih vojaških krogov. Rooseveltova spomenica, povratek ameriške vojne mornarice na Tih ocean, ustvarjanje mirovne fronte in uvedba splošne vojaške dolžnosti v Angliji niso ostali brez vtisa na Daljnem vzhodu. Vse to je napotilo japonsko vlado, da je po večdnevni razpravi odklonila Hitlerjev predlog. Japonska vlada je prišla do prepričanja, da bi vojaška zveza z Nemčijo naložila Japonski velike obveznosti, sama pa od tega ne bi imela nikakih koristi. Japonski zunanji minister Hiranuma je zaradi tega obvestil nemškega in italijanskega veleposlanika o tem stališču japonske vlade. V najboljšem primeru bi bila Japonska pripravljena skleniti z Nemčijo pakt o vzajemni pomoči za primer, da bi bila Nemčija ali Japonska napadena od Rusije.

Berite!

Današnje številko pošiljamo na ogled tudi onim naročnikom »Jutra«, ki doslej še niso naročeni na ponedeljsko izdajo. Prepričani smo, da bodo iz nje sprevledeli, kako koristno in potrebno dopolnilo rednega »Jutra« je njegova ponedeljska izdaja. Posebno velja to za sedanji napeti čas, ko si slede dogodki z brzino, kakor slike na filmu in ko je nedelja z njimi skoraj še bolj natrpana, kakor ostale dni tedna. Vrh tega je tudi vsa vsebina ponedeljskih števil tako pestra in zanimiva, da pritegne vsakega čitatelja.

Zato ponovno vabimo vse one, ki na ponedeljsko izdajo še niso bili naročeni, da se uvrste v krog naročnikov sedaj s 1. majem. Naročnina znaša samo 4 din na mesec in le v onih krajih 5 din, kjer dostavljajo naši raznašalci list naročnikom na domove. Ta majhni znesek se lahko pošlje kar skupaj z redno »Jutrovo« naročnino. Da pa bo vsak novi naročnik zanesljivo prejel že prihodnjo številko, naj se vsi, ki ne plačujejo naročnine takoj v prvih dneh meseca v naši upravi ali njenih podružnicah prijavijo kot naročniki po običajni poštni dopisnici na naslov: Uprava »Jutra« - Ljubljana, Knafljeva ulica.

Zborovanje Rdečega križa

Beograd, 30. aprila. p. Danes je imel jugoslovanski Rdeči križ svojo letno skupščino. Nj. Vel. kralja in kneza namestnika Pavla je zastopal general Barjaktarović. Podpredsednik Tomić je pozdravil navzoče odlične in nato prečital pismo predsednika društva Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, ki je izrazil društvu priznanje in zahvalo za njegovo dosedanje delo in pozval vse pripadnike društva, naj verno vrše svoje dolžnosti, da bodo dorašli vsem nalogam, ki jih še čakajo. Z zborovanja so bile odposlane udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju, Nj. Vel. kraljici in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. Poročila funkcionarjev so bila soglasno sprejeta.

Jugoslovanski večer v Sofiji

Sofija, 30. aprila. AA. Snoči je slovensko društvo priredilo večer posvečen Jugoslaviji. Večeru je prisostvoval jugoslovanski poslanik v Sofiji Momčilo Jurisic z osebjem poslanstva, člani jugoslovanske bolgarske lige, številni bolgarski javni delavci med njimi Dimo Kazasov, Milev, Gospodinov, in drugi. Ob začetku večera je pozdravil prisotne predsednik društva Stevčev, ki je naglasil pomen večera ter pozval Jugoslovane in Bolgare, naj se združijo z ramo ob ramenu.

Ruski letalci so morali predčasno pristati

New York, 30. aprila. AA. Rusko poslanstvo v Washingtonu je snoči objavilo, da so se morali ruski letalci spustiti pred ciljem zaradi pokvarjenega kompasa, ki ga je obdal led zaradi pomanjkanja kisika. Pristali so blizu Hudsonskega zaliva. Inž. Peter Baranov in dr. Spektor sta odletela iz New Yorka, da obiščeta ruske letalce. Dr. Spektor je ugotovil, da si je Kokinaki polomil več reber na obeh straneh. Gordijenko nima nobene rane, vendar pa čuti bolečine na hrbtu. Letalci niso hoteli dati nobene izjave, ker bodo najprej poročali ruski vladi. Ruska letalca sta odbila ponudbo kanadskega letalskega društva, da jih odpelje v Halifax. Ruska letalca bosta odpotovala z drugim letalom v New York. Kanadska policija čuva letalo »Moskva« ter ne pušča nikogar blizu.

Letalo je letelo s hitrostjo 348 km na uro in je preletelo nad 8.000 km. Bilo je že nad New Yorkom, a zaradi neurja ni moglo pristati.

70 milijard za javna dela v Ameriki

Washington, 30. aprila. AA. (Reuter). Roosevelt je predložil kongresu zahtevo, da mu odobri kredit v znesku 1.477 mil. dolarjev (70 milijard din) za javna dela v toku proračunskega leta, ki se začne 1. julija. Po Rooseveltovem mnenju bo ta vsota zadostovala za zaposlitev 2 milijonov brezposelnih delavcev. Roosevelt je dalje dejal, da upa, da se bo v bodočem proračunskem letu število zaposlenih delavcev v industriji zvišalo.

Nova nemška križarka

Hamburg, 30. aprila. AA. V tujakšnji ladjedelnici so opoldne spustili v morje križarko »Admiral Hipper«, ki ima 10.000 ton,

